

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1340/2022
20.12.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији су пуномоћници Радослав Тадић и Бојан Тадић, адвокати из ..., против туженог ББ из ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Милан Париповић, адвокат из ..., ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4864/21 од 14.10.2021. године, у седници одржаној 20.12.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4864/21 од 14.10.2021. године и предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П 616/21 од 27.07.2021. године, ставом првим, изреке, раскинут је уговор о доживотном издржавању, који је закључен између сада пок. ВВ, као примаоца издржавања и туженог ББ, као даваоца издржавања, који је оверен од стране Основног суда у Ваљеву СЈ у Убу РЗ 750/11 од 29.12.2011. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилци на име трошкова поступка плати 92.700,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4864/21 од 14.10.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилце којим је тражила да се раскине уговор о доживотном издржавању закључен између сада пок. ВВ, као примаоца издржавања и туженог ББ, као даваоца издржавања, који је оверен пред Основним судом у Ваљеву СЈ у Убу РЗ 750/11 дана 29.12.2011. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је захтев тужилце за накнаду трошкова првостепеног поступка одбијен. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца да туженом на име трошкова првостепеног поступка плати 64.400,00 динара, а на име трошкова другостепеног поступка 28.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка,

погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побиијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је унук тужиље. Уговором о доживотном издржавању, који је оверен од стране Основног суда у Ваљеу, Судске јединице у Убу РЗ 750/11 од 29.12.2011. године, супруг тужиље, а деда туженог сада пок. ВВ у својству примаоца издржавања и тужени у својству даваоца издржавања уговорили су доживотно издржавање ВВ од стране туженог, којим се тужени као давалац издржавања обавезао да га у болести лечи и негује, одводи код лекара, стара се о имовини, а по смрти сахрани по месним обичајима и подигне пристојан споменик, док се прималац издржавања обавезао да даваоцу издржавања као накнаду за дато издржавање уступи у својину сву непокретну и покретну имовину која је наведена у уговору, с тим да се коначна предаја у својину даваоца издржавања одложи до његове смрти. Тужени, као давалац издржавања сагласио се да ВВ и тужиља до своје смрти остану да живе у својој кући. Из члана 5. спорног уговора о доживотном издржавању следи да су уговарачи сагласни да давалац издржавања има обавезу и према својој баби АА која није уговарач у овом уговору о доживотном издржавању и исту има такође сахранити по обичајима као и примаоца издржавања ВВ. Тужени је у временском периоду, који се односи на време за живота његовог покојног деде – примаоца издржавања и након његове смрти уредно извршавао обавезе и према тужиљи. Међутим, када је дошло до поремећаја односа између мајке туженог, преко које је тужени након пресељења у Београд наставио да извршава уговорне обавезе према тужиљи и тужиље маја 2019. године, тужени није више могао да испуњава своје уговорне обавезе на предвиђени начин према тужиљи.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиље, применом члана 198. ст. 1 и 2. и члана 201. став 4. Закона о наслеђивању. Првостепени суд је имајући у виду наведене одредбе Закона о наслеђивању, садржину спорног уговора о издржавању, те тумачећи одредбе истог утврдио да тужиља није била уговарач у истом и да је тужени, моментом смрти примаоца издржавања стекао право својине на непокретним и покретним стварима које су биле предмет спорног уговора о доживотном издржавању. Међутим, првостепени суд је закључио да из спорног уговора о доживотном издржавању јасно произлази обавеза туженог да према тужиљи има исте уговорне обавезе које је уговорио са примаоцем издржавања, односно да је доживотно издржава, у болести лечи и негује, води код лекара, стара се о њеној имовини, као и да је после смрти по месним обичајима сахрани. По оцени првостепеног суда обавеза туженог произлази из члана 5. спорног уговора, као и из исказа туженог, јер је тужени навео да се спорним уговором обавезао да ће се старати и о тужиљи и да према тужиљи нема само правну обавезу већ и моралну, као и да је навео „да има све као што је имала док је био жив деда“. Пошто је утврдио да је тужиља активно легитимисана за подношење тужбе за раскид спорног уговора, а код утврђеног да је тужени у свему извршавао своје уговором преузете обавезе не само за живота пок. деде већ и након његове смрти према тужиљи све до момента када је дошло до поремећаја међусобних односа између његове мајке, преко

које је након пресељења у Београд наставио да извршава уговорне обавезе према тужиљи и тужиље, маја 2019. године, да није више могао да испуњава своје уговорне обавезе на предвиђени начин према тужиљи и да је то довело до престанка испуњавања обавезе из уговора, што је законом прописани разлог за раскид уговора због неизвршења, па је усвојио тужбени захтев и спорни уговор раскинуо.

Побијаном пресудом, другостепени суд је на основу тако утврђеног чињеничног стања од стране првостепеног суда, преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиље, јер је закључио да је једина обавеза туженог, као даваоца издржавања у односу на тужилу, која није била уговорна страна, само да је сахрани по обичајима, као и примаоца издржавања сагласно члану 5. спорног уговора о доживотном издржавању, због чега поремећај односа између тужиље и његове мајке, преко које је он испуњавао своје моралне, а не уговорне обавезе, не представља разлог за раскид спорног уговора о доживотном издржавању.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиље указује да је другостепени суд без отварања главне расправе утврдио другачије чињенично стање, те да је на тај начин учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 383. став 3. и 4. ЗПП, што је било од утицаја на доношење законите и правилне одлуке.

Наиме, пред првостепеним судом је спроведен доказни поступак саслушањем странака, сведока и читањем писаних доказа – спорног уговора о доживотном издржавању. Првостепени суд је оценом тих доказа закључио да из спорног уговора о доживотном издржавању произлази да тужени према тужиљи има исте обавезе које је имао и према примаоцу издржавања, односно да је доживотно издржава, у болести лечи и негује, води код лекара, стара се о њеној имовини, као и да је после смрти по месним обичајима сахрани, па како је утврдио да тужени више није у могућности да извршава своје обавезе, раскинуо је спорни уговор о доживотном издржавању. Међутим, другостепени суд је без отварања расправе своју одлуку засновао на другачијој оцени изведених доказа, тако што је без одржавања расправе изменио чињенично стање утврђено пред првостепеним судом, а што је у супротности са оценом тог суда да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али да је првостепени суд погрешно применио материјално право. Наиме, другостепени суд је другачијом оценом доказа утврдио да је тужени у односу на тужилу имао само обавезу да је после смрти сахрани, а не и друге обавезе које је имао према примаоцу издржавања, због чега је сматрао да немогућност извршавања обавеза које је имао само према примаоцу издржавања, а не и према тужиљи, није од утицаја на раскид спорног уговора. Осим тога, другостепени суд је сматрао да то што је тужени за живота деде и неко време након његове смрти бринуо о тужиљи, да су то само биле његове моралне обавезе које је извршавао док је био у могућности да то ради. Наведено је супротно оцени исказа туженог, сведока и других изведених доказа учињених од стране првостепеног суда, због чега је побијана другостепена пресуда морала бити укинута, а укинута је и одлука о трошковима поступка јер иста зависи од коначног исхода парнице.

У поновном поступку, другостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка, па уколико нађе да је ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања потребно да се понове већ изведени докази у складу са

овлашћењем из члана 383. ст. 3. и 4. ЗПП, заказаће главну расправу на којој ће поновним извођењем доказа и правилном оценом истих одлучити о жалби.

Са изнетих разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић